

Finansdepartementet
Att.: Finansmarkedsavdelingen
Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

15.04.2011

SAKSBEHANDLER:

Holm/Holberg/Hole

DIR.TLF:

22 93 97 72

VÅR REFERANSE:

10/12463

ARKIVKODE:

501

DERES REFERANSE:

10/4702 Ane

Rammer for gaveutdeling fra sparebanker til allmennyttig formål

1. Bakgrunn for oppdraget

Gaveinstituttet har sin bakgrunn i sparebankenes egenart som selveiende institusjoner. Sparebanker kan etter loven gi av overskuddet som tilfaller grunnfondet til samfunnet som gaver til allmennyttige formål.

Gaveutdeling er en årsoppgjørdisposisjon, som besluttes av representantskapet som øverste organ. Beslutningen om hvilke faktiske formål som skal motta gavemidler er gjerne delegert til bankens administrasjon eller særskilte gavekomiteer.

Saken om sammenslåing av SpareBank1 SR-Bank og Kvinnherad Sparebank danner utgangspunktet for utredningen. Høsten 2010 søkte Kvinnherad Sparebank og SpareBank1 SR-Bank om tillatelse til sammenslutning av bankene. Det fremgikk av sammenslutningsavtalen mellom bankene at SpareBank1 SR-Bank skulle opprette stiftelsen "Stiftelsen SR-Bank Næringsutvikling Sunnhordland og Odda". SpareBank1 SR-Bank ønsket å dele ut midler fra sitt gavefond til denne stiftelsen. Stiftelsen skulle opprettes som en alminnelig stiftelse etter stiftelsesloven § 4 og det fremgikk av stiftelsesdokumentene at stiftelsens formål skulle være å bidra til allmennyttig næringsutvikling i kommunene Sunnhordland og Odda.

I innstilling til Finansdepartementet ga Finanstilsynet uttrykk for at mange gaver til næringsformål ligger i grenseland for hva som kan betraktes som allmennyttig formål etter finansieringsvirksomhetsloven § 2b-18 og at dette er særlig problematisk når det etter lovendringen er åpnet for større gaveutdelinger fra bankene. Finanstilsynet foreslo derfor overfor Finansdepartementet at det skulle igangsettes et arbeid, i samarbeid med næringen, der de nærmere grensene for gaveutdelinger ble utredet.

I Finansdepartementets vedtak av 22. oktober 2010 fikk Kvinnherad Sparebank og SpareBank1 SR-bank tillatelse til sammenslåing. SpareBank1 SR-Bank fikk imidlertid ikke tillatelse til utdeling fra bankens gavefond til fordel for "stiftelsen SR-Bank Næringsutvikling Sunnhordland og Odda". Det ble gitt uttrykk for at utdeling fra bankens gavefond bare kunne skje til fordel for stiftelser som er underlagt

reglene i finansieringsvirksomhetsloven, underlagt tilsyn av Finanstilsynet og har vedtektsfestet allmennyttige formål. Videre fremgikk det av Finansdepartementets vedtak at *“utdeling til næringsformål, fra en stiftelse med allmennyttig formål, kan ikke skje før Finanstilsynet og Finansdepartementet har tatt stilling til om og i hvilken grad utdeling til fordel for næringsformål faller innenfor rammen av begrepet “allmennyttig formål” i § 2b-18 femte ledd.”*

Finanstilsynet mottok 10. desember 2010 brev fra Finansdepartementet der departementet presiserer hvilke forhold rundt gaveutdelinger som ønskes nærmere utredet. I tillegg til å utrede rekkevidden av begrepet allmennyttig formål og eventuelt gi nærmere regler om adgangen til å disponere over utbyttemidler til slikt formål, ønsker Finansdepartementet at Finanstilsynet *“legger vekt på å utrede om, og i hvilken grad, det skal være tillatt å utdele midler til såkalte næringsformål. Som ledd i dette arbeidet ber Finansdepartementet om at Finanstilsynet kartlegger og beskriver sparebankenes eksisterende praksis ved utdelinger etter bestemmelsen.*

Departementet ser det samtidig som hensiktsmessig at Finanstilsynet undersøker om og eventuelt i hvilket omfang sparebankene foretar utdelinger av utbyttemidler eller utdelinger fra gavefondet til stiftelser som ikke er underlagt Finanstilsynets kontroll, og at det samtidig vurderes om alle slike stiftelser, både etablerte og nye, bør underlegges tilsyn av Finanstilsynet.”

2. Utredningens problemstillinger og avgrensninger

Reglene om gaveutdelinger gjelder finansinstitusjoner som ikke er organisert i aksjeselskaps form. Dette betyr at regelverket også omfatter gjensidige selskaper og kredittforeninger i tillegg til sparebanker. Utredningen vil konsentrere seg om gaveutdelinger fra sparebanker og sparebankstiftelser.

Utredningen har særlig to hovedproblemstillinger. Det første er begrepet allmennyttig formål, og særlig om gaver til næringsrettede formål. For det andre er det sparebankenes adgang til å opprette og dele ut midler til allmennyttige stiftelser.

I forbindelse med gjennomgangen av innhentet materiale har det oppstått behov for å se nærmere på grensegangen mellom gaver og sponsorvirksomhet. Med bakgrunn i dette vil det i punkt 3 redegjøres for hvordan Finanstilsynet har innhentet grunnlagsmateriale for utredningen. Videre vil det i punkt 4 bli en beskrivelse av bankenes gavepraksis med bakgrunn i blant annet den informasjon som er innhentet fra sparebankene. Under punktene 5 til 7 vil Finanstilsynet drøfte hva som ligger i allmennyttige formål og i hvilken utstrekning bankene kan gi gaver til næringsvirksomheter og stiftelser. Utredningen avsluttes med en vurdering av grensen mot sponsing i punkt 8 og en oppsummering under punkt 9.

3. Finanstilsynets informasjonsinnhenting

Finanstilsynet sendte likelydende brev til de største sparebankene, Gjensidigestiftelsen, Sparebankstiftelsen DnB NOR samt Sparebankforeningen. De to sistnevnte er det gjennomført møter med. Finanstilsynet har ikke vært i kontakt med Stiftelsen UNI, som ble etablert ved omdanningen av UNI Forsikring. Stiftelsen er en allmennyttig stiftelse og ikke underlagt tilsyn av Finanstilsynet. Vi har heller ikke kontaktet sparebankstiftelsene som har blitt etablert ved sammenslutning av sparebanker. Disse stiftelsene er såpass nye at Finanstilsynet har lagt til grunn at de ikke har noen etablert praksis å vise til.

3.1 Brev til bankene

Finanstilsynet sendte henvendelser til SpareBank1 Nord-Norge, SpareBank1 SMN, Sparebanken Vest, Sparebanken Sør, Sparebanken Møre, Sparebanken Pluss og Sparebank1 SR-Bank i tillegg til sparebanken Hedmark som representant for sparebank uten eierandelskapital. Vi mener at dette utvalget gir et representativt bilde når det gjelder sparebankenes praksis for gaveutdelinger.

For å kartlegge bankenes gavepraksis har Finanstilsynet bedt bankene/stiftelsene besvare følgende spørsmål:

- Hvor mye har banken/stiftelsen delt ut i gaver i årene 2005 til 2009, i størrelse og prosentandel av overskuddet?
- Hva er størrelsen på gavefondet til banken disse fem årene?
- Hva er størrelsen på bankens/stiftelsens sponsorvirksomhet i samme periode?
- Hvilken avgrensning gjør banken/stiftelsen mellom sponing og gavevirksomhet? Er det ytt sponing og gavetildeling til samme formål?
- Hvor stor andel av det som er delt ut i gaver er gått til næringsstiftelser eller næringsformål?
- Kan banken kortfattet presentere hvilke konkrete prosjekter som har mottatt gavemidler fra banken direkte eller indirekte og som kan defineres som "næringsformål" eller i grenseland for et slikt begrep?
- Hvordan definerer banken "næringsformål" sett i forhold til "allmenntilgittige formål"?
- Mener banken noe om hvilke grenser som bør gjelde for hva gaver skal deles ut til?

Tilbakemeldingene blir behandlet senere i utredningen under punkt 4. Tallene fra bankene er også supplert med innrapporterte tall fra bankene, samt tallmateriale tilgjengelig fra sparebankforeningens nettsider.

3.2 Møte med Sparebankforeningen

Finanstilsynet hadde i januar 2011 et møte med Sparebankforeningen/FNO for å få deres synspunkter på hvordan praksis for gaveutdelinger fra sparebankene burde være. Sparebankforeningen tok til orde for at det ikke bør fastlegges for snevre rammer eller godkjenningsordninger som fratrukk bankene den lokale styringsretten. Videre ble det uttrykt at bankene er i et skjebnefellesskap med det geografiske markedet banken betjener. Utdeling av gaver til næringsutvikling vil kunne være med å understøtte bankens eksistens og begrepet allmenntilgittige formål bør derfor tolkes vidt.

3.3 Møte med Sparebankstiftelsen DnB NOR

Finanstilsynet hadde også et møte med Sparebankstiftelsen DnB NOR for å få en orientering om hvilke tanker stiftelsen har gjort seg når det gjelder rammene for gaveutdelinger.

Sparebankstiftelsen DnB NOR uttrykte at det er viktig å ha en bevisst og gjennomtenkt strategi med utgangspunkt i hva stiftelsen ønsker, basert på regelverk, retningslinjer og rutiner. Stiftelsen har derfor utarbeidet retningslinjer for gaveutdelinger, herunder hvordan søknader fra kommersielle aktører skal behandles. Ved tildeling av gaver legger stiftelsen noen hovedprinsipper til grunn. Her kan blant annet nevnes at gavene skal sette grupper og organisasjoner i bedre stand til å gjennomføre ideer og tiltak til

beste for allmennheten, gaver skal gi særlig stimulans til personer i alderen 6 til 30 år, at gaven skal komme mange til gode og ha en viss varighet. Det gis ikke gaver til ordinær drift. Prosjektet det søkes midler til må komme en sluttbruker til gode og skal ikke være en gave i den kommersielle aktørens egen drift. Eventuelt overskudd fra prosjektert gave skal tilbakeføres samme type prosjekt. Gaver til kommersielle aktører skal også utløse betydelig egeninnsats og bruk av egne midler fra aktørens side. Det gis videre ikke gaver til religiøs og partipolitiske tiltak, offentlige kjerneoppgaver, forskning som ligger utenfor formål som angår stiftelsens virksomhet, samt nødhjelp og bistand. Det er videre viktig at gavene ikke virker konkurransevridende i forhold til offentlig og privat næringsvirksomhet.

4. Beskrivelse av bankenes gavepraksis

Størrelsen på bankens gavetildelinger avhenger av bankens resultat. Utdeling og avsetning til fond av gavemidler gjøres som en årsoppgjørdisposisjon, slik at det er fjorårets resultat som ligger til grunn på det tidspunktet disposisjonen foretas.

Alle tabellene under viser samlede tall for sparebankene med mindre annet er særskilt angitt, og inkluderer Sparebankstiftelsen DnB NOR.

Statistikk fra Sparebankforeningen viser at gaveutdelingen har økt de senere år. Tabell 1 under viser utviklingen i sparebankenes gaveutdeling fordelt på formål i perioden 2003 – 2009. Fra et nivå på rundt NOK 200 millioner i 2003 har størrelsen på gaveutdelingen økt til over NOK 600 millioner i 2007 og 2008. Tilbakegangen i 2009 til NOK 460 millioner må ses i lys av finanskrisen med usikre tider og bankenes resultatnedgang i 2008. Den årlige vekstraten fra 2003 til 2009 er tross nedgangen i 2009 på 13,7 %.

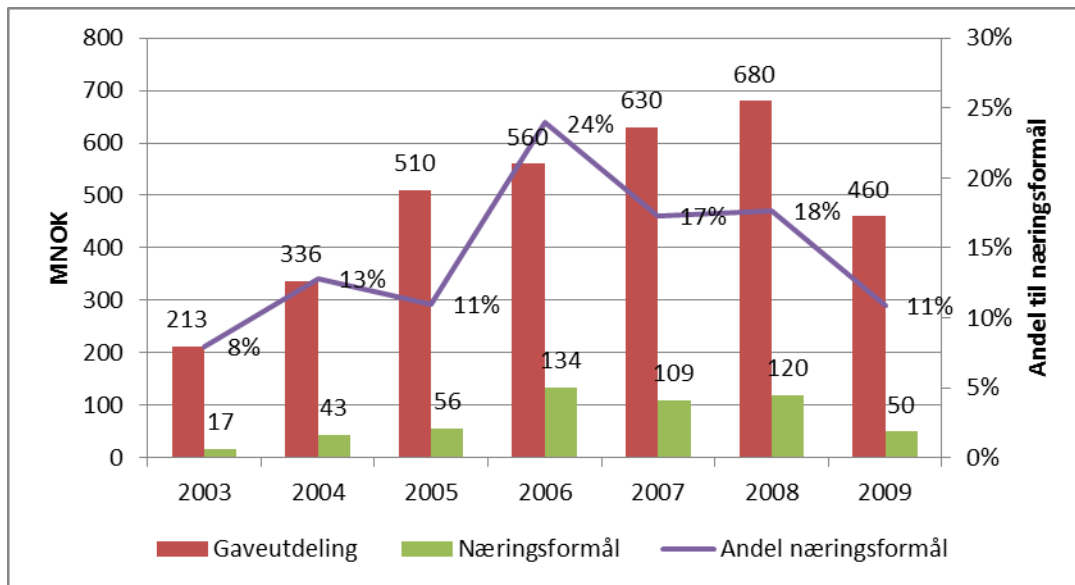
Tabell 1 Sparebankenes gaveutdeling

Gaveutdeling	2003		2004		2005		2006		2007	
	MNOK	Andel	MNOK	Andel	MNOK	Andel	MNOK	Andel	MNOK	
Kulturformål	72	34 %	136	40 %	224	44 %	235	42 %	230	
Idrett	68	32 %	80	24 %	184	36 %	112	20 %	109	
Foreninger	38	18 %	48	14 %	17	3 %	39	7 %	53	
Næringsformål	17	8 %	43	13 %	56	11 %	134	24 %	109	
Annet formål	17	8 %	29	9 %	29	6 %	40	7 %	129	
Totalt	213	100 %	336	100 %	510	100 %	560	100 %	630	

Kilde: Sparebankforeningen

Andelen utdelte gaver til næringsformål er på 16 % i snitt over hele perioden, varierende mellom 8 % og 24 % (se figur 1 under). Andelen varierer betydelig mellom bankene, fra 0 % hos Sparebanken Pluss til 56 % Sparebank 1 SMN. En forklaring på de forskjellene kan ha sammenheng med ulike definisjoner av “næringsformål” og praksis for utdeling.

Figur 1: Sparebankenes gaveutdeling

Kilde: Sparebankforeningen

Gaveutdelingens størrelse i forhold til overskudd ser ut til å være relativt stabil i perioden. Gavenes andel av bankenes overskudd ligger på 4-5 % for alle bankene (inkludert Sparebankstiftelsen DnB NOR). For utvalget med 8 sparebanker utgjør bankenes gaveutdeling imidlertid 9,8 % (uvektet snitt) av årets overskudd, med variasjonen fra 4,4 % til 18,5 %.

Tallgrunnlaget vedrørende gavefondenes størrelse er noe ufullstendige, men det synes å skje en jevn oppbygging av midler. Ved utgangen av 2009 er sparebankenes gavefond (inkludert Sparebankstiftelsen DnB NOR) totalt på over 1 milliard kroner.

Det er stor variasjon mellom bankene i praktisering og retningslinjer for gavetildeling, samt tolkningen av grensegangen for begrepet "allmennyttig formål" mot næringsformål. Noen av bankene virker restriktive i sin tildelingspraksis til næringsformål, mens andre banker virker mer liberale i sin praktisering, og har gått lengre i å tildele gavemidler til næringsrettede formål.

Den varierende praksisen skyldes nok i stor grad bankenes utforming av retningslinjer for disponering av gavemidlene, herunder hvilke mål og fordelinger som er satt for ulike kategorier av mottakere. De tre mest restriktive bankene har enten definert at næringsinteresser og privatøkonomiske formål ligger utenfor begrepet allmennyttige formål, eller konkretisert mottakergruppene til kun å befinne seg innenfor samfunnsmessige formålskategorier som kultur, idrett, humanitære formål, kompetanse/utdanning, ideelle organisasjoner, forskning og samfunn. Gavetildeling til næringsformål hos de mer restriktive bankene i utvalget skjer normalt til enkeltprosjekter som i utgangspunktet dekker et av de øvrige formålene, men som har en kontaktflate mot næringsvirksomhet.

En fellesnevner for bankenes gavetildelinger, er at bankene er bevisst sin rolle som aktiv medspiller til vekst og utvikling i sine lokalsamfunn, og benytter gavetildelingene for å stimulere til økt engasjement og aktivitet. Ettersom gavetildelinger også har som mål å bygge opp under bankenes profil som en samfunnsengasjert bank med lokal forankring, synes de fleste bankene det er naturlig med en tilknytning til næringsformål som del av denne samfunnsrollen. Denne tilknytningen vurderer imidlertid bankene noe ulikt.

Det er gjennomgående de større sparebankene som aktivt definerer organisasjoner og virksomheter med næringsvirksomhet som prioriterte mottakergrupper av gaver. Disse synes å legge til grunn et sterkere ønske om å bidra til regionens samfunnsutvikling, herunder pålegge seg selv å være en pådriver for vekst og utvikling av lokalmiljøet, og stimulere både til samfunns- og næringsutvikling. Kategorier av mottakere innenfor næringsformål er oftest knyttet til forskning og utvikling, næringslivssamarbeid, innovasjonsrettede tiltak og infrastrukturprosjekter.

Bankene finner det viktig å opprettholde muligheten til å kanalisere gavetildelinger gjennom stiftelser som etter stiftelsesloven er definert som alminnelige stiftelser. Bankene anser det det hensiktsmessig å kunne gi midler til næringsstiftelser som i henhold til sitt ideelle formål kan vurdere enkeltprosjekter som potensielt utløser et eierskap. Eventuell avkastning som følge av et slikt eierskap skal reinvesteres i nye ideelle prosjekter etter stiftelsens formål. På den måten er det enklere å skille mellom bankenes gaver på den ene siden, og næringsengasjement eller investeringer over egen balanse på den andre siden.

Noen eksempler på prosjekter som bankene oppfatter som legitime mottakere av gaver med næringsformål:

- Forprosjekt/konsekvensutredning for samferdselsprosjekt
- Forskningspark
- Såkornfond (investeringselskap som går inn på eiersiden i nyetableringer)
- Lederkonferanser
- Designpriser, innovasjonspriser, o.l.
- Møteplasser og arenaer mellom studiemiljø, næringsliv og forskningsinstitusjoner
- Fremme av entreprenørskap, spesielt hos unge og kvinner
- Teknologitvklingsprosjekter for hele næringer
- Reiselivsprosjekter for regioner
- Ulike tiltak innenfor næringsetablering/innovasjon/inkubasjon
- Finansiering av professorater ved høyskoler/universitet

Det er gjennomgående holdning at det ikke gis gaver til enheter eller prosjekt der det er grunn til å anta at bidraget kan ha konkurransevridende effekt.

Beløpene benyttet til sponsormidler (jf. definisjon i kapittel 8) viser også en klar veksttrend. I hele perioden øker utbetaling av sponsormidler, se tabell 2 under. Bankene benytter klart mer til sponsormidler nå enn tidligere. I 2009 er det rapportert at de 8 bankene i utvalget gav NOK 122 millioner i sponsormidler mot 59 millioner i 2005. Det innebærer en vekst på 106 %.

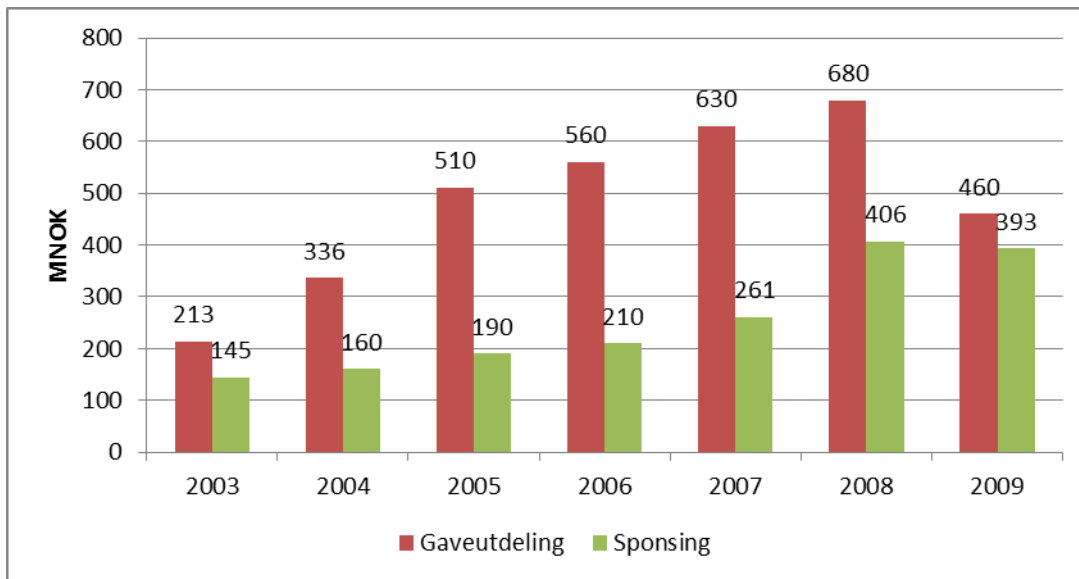
Tabell 2: Gaver og sponsormidler fra utvalg på 8 sparebanker

(MNOK)	2005	2006	2007	2008	2009
Utdelte gavemidler	212	384	390	283	236
Sponsormidler	59	65	81	126	122

Kilde: Finanstilsynet

Sponsormidlene øker også noe relativt i forhold til gavetildelinger: for utvalget på 8 banker utgjorde sponsormidler i 2005 en andel på 28 % av utbetalte gavemidler, mens forholdet i 2009 var på 52 %.

Figur 2: Sparebankenes gaveutdeling vs. Sponsorvirksomhet

Kilde: Sparebankforeningen, sponsorvirksomhet for 2007-09 er estimert av Finanstilsynet

Samme utvikling kan leses ut fra statistikken fra alle sparebankene (se figur 2 over). Sett i lys av utviklingstrekkene for bankenes gaveutdeling og sponsorvirksomhet, er det derfor grunn til å se på bankenes praktisering av avgrensningen mellom sponsormidler og gavetildelinger. Se nærmere om dette i punkt 8.

5. Nærmere om gaveinstituttet og allmenntilgige formål

Det fremgår av finansieringsvirksomhetsloven § 2b-18 femte ledd at utbyttmidler kan benyttes til: “gaver til allmenntilgige formål eller overføres til et fond for slike gaver (gavefondet), overføres til stiftelse med allmenntilgig formål, eller benyttes til utbytte til forsikringstakere eller andre kunder”.

Gave innebærer en ensidig ytelse fra giver uten noen tilsvarende motytelse.

Finansieringsvirksomhetsloven § 2b-18 gjelder for institusjoner som har utstedt eierandelskapital. For andre institusjoner som ikke er organisert som aksjeselskap og som ikke har utstedt eierandelskapital, finnes tilsvarende adgang til gaveutdeling i finansieringsvirksomhetsloven § 2b-27. På tilsvarende måte regulerer hhv. finansieringsvirksomhetsloven § 2d-4 og § 2d-8 utdeling av midler fra finansstiftelser og sparebankstiftelser. Det legges til grunn at de nevnte institusjoner er underlagt lik regulering med hensyn til hvilke formål utbyttmidler kan benyttes. I drøftelsen av begrepet “allmenntilgig formål” skilles det derfor i det følgende ikke mellom de ulike typer institusjoner eller stiftelser, og sparebank benyttes som et felles begrep.

Det er ikke gitt en nærmere omtale av innholdet i begrepet “allmenntilgig formål” i forarbeidene (jf NOU 2009:2 og Ot.prp. 75 (2008-2009) til lovendringene om “kapital- og organisasjonsformer i sparebanksektoren mv” som resulterte i de nye kapitlene 2b-2d i finansieringsvirksomhetsloven. Drøftingene dreier seg i hovedsak om størrelsen på sparebankenes gaveutdeling.

Finansieringsvirksomhetsloven § 2b-18 viderefører og erstatter sparebankloven § 28 som tidligere hjemlet bankenes adgang til å dele ut andel av overskuddet i gaver til allmenntilgig formål.

Også i forhold til tidligere § 28 i sparebankloven er det begrenset med omtale av det nærmere innholdet av begrepet “allmennyttig formål”.

I kommentarutgave til sparebankloven (Brynhi m.fl, 2. utgave, Universitetsforlaget 1991 s. 206) fremgår det at: *“Gaver til typisk allmennyttige formål er bevilgninger til f.eks.: kunstnerisk utsmykning av offentlige byggverk, helse- og sykeinstitusjoner, forskning, rekreasjons-, idretts- og fritidstiltak”*.

Beskrivelsen må oppfattes å være uttrykk for en tradisjonell forståelse av begrepet.

Etter ordlyden er begrepet “Allmennyttig formål” ikke spesielt presist.

Finanstilsynet har ved praktiseringen av sparebankloven § 28 uttalt at bankenes skjønnsadgang anses å være relativt vid med hensyn til gaveutdelinger til allmennyttige formål. Det er lagt til grunn at formålene ikke kan være for snevre og at utdelingen må komme mange til gode i tillegg til en begrensning om at det ikke kan kreves motytelser.

Det er Finanstilsynets oppfatning at anvendelsen av begrepet allmennyttig formål innenfor de tradisjonelle tildelingsområdene kultur, ideelle formål, utdanning, idrett mv. ikke skaper de største avgrensingsproblemene. Dette skyldes trolig at det i næringen foreligger en langvarig tradisjon for utdeling av gaver til disse formål.

Finanstilsynet har ikke data som kan si noe kvalifiserende om det har vært en utvikling over tid i hvilke konkrete formål gaver gis til. Det fremstår imidlertid åpenbart at hva som anses å være “allmennyttig” ikke er et statisk begrep, men at innholdet vil endres med utviklingen i samfunnet for øvrig.

Et forhold av betydning for den faktiske utdelingen av gaver, er at det er blitt mer midler tilgjengelig for gaveutdeling. Historisk har sparebankene vært avhengig av å tilbakeholde overskudd for å bygge opp kapital for soliditet og som grunnlag for vekst. (Fra 1988 ble grunnfondsbeviset gjort tilgjengelig for sparebankene som et middel for kapitalinnhenting.) Det har derfor vært begrenset adgang til utdeling av gaver for å sikre tilstrekkelig kapital i sparebankene. Frem til juni 2002 var det i utgangspunktet kun adgang til å dele ut inntil 10 % av overskuddet som tilfalt grunnfondet. Grensen ble senere hevet til inntil 25 %. Fra 2009 er det ikke lenger slike begrensninger. Siktemålet med et modernisert regelverk for egenkapitalbevis innebar blant annet tiltak mot verdiutvanning av egenkapitalbeviserne. Et sentralt virkemiddel i den sammenheng var at kvantitative begrensninger for utdeling av overskudd på grunnfondskapitalen (gaver) ikke ble videreført. Forholdsmessig lik andel avkastning mellom kapitalklassene tilsier derfor økte rammer for gaveutdeling i sparebanker med egenkapitalbevis i fremtiden, gitt at utdelingsgrad på 50 % av overskuddet synes å etablere seg som en norm i næringen. For tradisjonelle sparebanker vil ikke nødvendigvis nivået på utdelingene øke på samme måte.

Lovendringene innebærer, gitt at bankenes overskudd er tilsvarende store, at det vil være mer midler tilgjengelige til utdeling. For å unngå utvanning av egenkapitalbeviserne, ser sparebanker med eierandelskapital seg nødt til å dele ut dette i form av gaver. Andre endringer i rammereguleringen for bankvirksomhet, herunder økte kapitalkrav og innføring av nye kapitalbufre, vil på den annen side, i en innføringsfase, trolig medføre at en større andel av overskuddet holdes tilbake.

Det er derfor grunnlag for å tro at det vil skje en utvikling der nye formål enn de tradisjonelle er aktuelle for bankenes gaveutdelinger. Flere aktører har gitt uttrykk for at det er en utfordring å finne tilstrekkelig mange og gode nok formål. En utvikling som synes å ha funnet sted de seneste 5-10 år, er økte gaver til næringsformål eller næringsutviklingsformål.

6. Gaver til næringsvirksomhet/næringsformål

6.1 Nærmere om gaver til næringsvirksomhet/næringsformål

Finanstilsynet har tidligere gjennom praktiseringen av sparebankloven § 28 gitt uttrykk for at næringsvirksomhet/næringsutvikling kan ligge innenfor begrepet "allmennyttig formål", basert på den forståelsen av gaveinstituttet som nevnt over. Det presiseres at tilsynets uttalelser i disse sammenhenger har vært spørsmål om tolkning av lovens begrep, og ikke en formell godkjenning av utdelinger til de aktuelle formål. Finanstilsynets rolle i tilknytning til overskuddsdisponeringen, er i første rekke for å ivareta institusjonenes soliditet.

Felles for flere av sakene tilsynet har hatt til vurdering, er at midlene er tenkt benyttet til tiltak for næringsutvikling innenfor bankens virksomhetsområde. I disse sammenhengene har det vært presisert at gaveutdeling ikke må blandes med øvrig bankvirksomhet, særlig med tanke på situasjoner der banken støtter virksomhet med gaver der banken fra før har låneengasjement. Det har vært en restriktiv holdning til å bruke gaveinstituttet til å dekke løpende drift samt å forplikte seg for fremtidige utdelinger. Begrepet "allmennyttig" vil ikke omfatte snevre næringsinteresser i betydningen bare enkelte yrkes/næringsgrupper.

Med næringsvirksomhet legges det i denne sammenheng til grunn en bred forståelse som omfatter all virksomhet som har økonomisk avkastning som målsetning, herunder tiltak for å etablere, utvikle og drifte slik virksomhet. Med næringsformål forstås her utdelinger som direkte eller indirekte understøtter næringsvirksomhet. Tjenesteyting i offentlig regi faller utenfor næringsbegrepet, med mindre tjenesteytingen skjer i konkurranse med tilsvarende privat tjenesteyting.

Finanstilsynet legger til grunn som et utgangspunkt at videreføringen av sparebankloven § 28 i finansieringsvirksomhetsloven § 2b-18 m.fl. ikke har ment å endre sparebankers adgang til å utdele midler til allmennyttig formål, og at utdeling til næringsrelaterte formål derfor ikke anses utelukket ut fra den fortolkning som tidligere er lagt til grunn.

6.2 Er utdelinger til næringsformål allmennyttige?

Eiere av næringsvirksomhet vil normalt utgjøre en begrenset krets, og gaver til næringsvirksomhet utfordrer slik sett kravet om at en gave skal skape verdier for allmennheten. Etablering og utvikling av næringsvirksomhet vil imidlertid kunne skape arbeidsplasser og dels generere aktivitet for andre virksomheter, noe som åpner for at flere kan ta del i verdiskapingen som virksomheten representerer.

Tilbakemeldingen fra sparebankene, og særlig FNO, er tydelig på at sparebanknæringen både skal fremme spareformål og bidra til utvikling av konkurransedyktig lokalt næringsliv. Næringsutvikling innenfor bankens område vil kunne være med å understøtte bankens drift på lengre sikt, og bankene anser det derfor hensiktsmessig å bidra til slik utvikling ut fra dens rolle i samfunnet.

Sparebankenes viktigste funksjon i samfunnet vil være som tilbyder av kreditt, og det bør primært være i denne rollen bankene ut fra sine særlige forutsetninger vurderer mulighetene for å legge til rette for en

ønsket utvikling av næringslivet i sitt område. Det er ikke sparebankenes formål å tilby risikokapital til næringslivet.

Tilgang til fremmedkapital vil imidlertid ikke alltid være tilstrekkelig ved etablering av ny virksomhet, særlig tidlig i etableringsfasen hvor forretningsrisikoen er stor. Sparebanker vil på grunn av sparebankloven § 24 og forbudet mot å drive annen næringsvirksomhet, samt kvantitative begrensinger for aksjeeie jf finansieringsvirksomhetsloven § 2-16, ha begrensede muligheter til å investere egenkapital i annen virksomhet utenfor bankvirksomheten.

Mulighet for å tilby gavemidler anses således å være et virkemiddel for sparebankene for å kunne bidra til etablering og utvikling av næringsvirksomhet som et supplement til offentlige tilskuddsordninger og privateid kapital.

Finanstilsynet legger til grunn at det ikke bør være utelukket for sparebankene å anvende deler av gavemidlene til næringsformål, likevel slik at lovens vilkår om at gavemidlene skal komme til allmenn nytte, vil legge føringer for hvilke næringsformål som kan motta støtte.

For det første anses støtte til løpende drift av næringsvirksomhet ikke å ligge innenfor begrepet allmennyttig. Eierinteressene vil her være så fremtredende at det ikke anses å være til nytte for en videre krets. Gaver bør derfor ikke gis direkte for å støtte opp under løpende drift av en næringsvirksomhet.

Støtte til næringsrettede formål som tar sikte på utvikling av næringslivet bør kunne inkludere tiltak og aktiviteter som er grunnleggende og legger basis for etablering og videreutvikling av næringsvirksomhet. Gaver til formål som næringsforeninger og næringssamarbeider, herunder bransjesamarbeid for å fremme regionen f.eks. som turistattraksjon, synes derfor å være innenfor grensen. Likeledes vurderes det allmennyttige å være sterkt fremtredende ved støtte til prosjekter som i utgangspunktet er et offentlig ansvar, f.eks. infrastrukturprosjekter, men hvor tiltak som kan påvise samfunnsmessig og allmenn nytte av muligheter og fordeler med å gjennomføre evt. fremskynde prosjektene.

Prosjekter som ikke har et klart avkastningspotensial, og hvor det er langt frem til realisering, har ofte vansker med å skaffe finansiering. Grunnforskning, støtte til undervisningssteder for kompetanseutvikling, herunder støtte til forskningsstillinger, vil kunne komme i denne kategorien.

Grensen mot formål der hensikten er utvikling av konkrete produkter og tjenester, og spesielt der det er snakk om å kommersialisere eksisterende virksomheter, synes å være mer problematisk.

7. Gaveutdeling til stiftelser

7.1 Stiftelser som gavemottakere

Finansieringsvirksomhetsloven § 2b-18 åpner for at stiftelser med allmennyttig formål kan være mottakere av gavemidler. I finansieringsvirksomhetsloven er det ellers i regelverket om institusjoner som ikke er organisert som aksjeselskap, herunder i kapitlene om sammenslåing og omdanning, brukt begrepene "finansstiftelse" og "sparebankstiftelse" eller henvisning til reguleringen av slike stiftelser. I § 2b-18 femte ledd brukes derimot kun "stiftelse", og uten at det er gjort henvisning til bestemmelsene som gjelder finansstiftelser eller sparebankstiftelser. Dette er heller ikke særskilt kommentert i forarbeidene.

Det fremgikk ikke av sparebankloven § 28 at det kunne overføres midler til stiftelse. Finanstilsynet har ikke uttalt at gaveoverføringer til stiftelser, særlig i forbindelse med vurdering av gaver til næringsformål/næringsvirksomhet er i samsvar med regelverket slik dette var før endringene i juli 2009, men det har heller ikke vært reagert overfor bankene som har overført gaver til slike stiftelser.

Blant annet er det lagt til grunn av tilsynet at Sparebanken Midt-Norges (Sparebank 1 SMN) overføring av gavemidler til stiftelse som skulle "bidra til næringsutvikling i region Midt-Norge gjennom å yte egenkapitaltilskudd og øvrige tilskudd til næringsrettede tiltak i de geografiske områdene hvor Sparebanken Midt-Norge har sin virksomhet" falt innenfor begrepet "allmennyttige formål" i sparebankloven § 28 annet ledd.

I Finansdepartementets tillatelse av 22. oktober 2010 om sammenslåing av Kvinnherad og SR-Bank ble det ikke gitt tillatelse til utdeling fra SpareBank 1 SR-Banks gavefond til fordel for "Stiftelsen SR-Bank Næringsutvikling Sunnhordaland og Odda". Dette kan forstås som et særskilt vilkår i den konkrete saken som gjelder et element i vederlagsstrukturen for sammenslutningen.

Finansieringsvirksomhetsloven kap 2c regulerer blant annet sammenslåing av institusjoner som ikke er organisert som aksjeselskap. Bestemmelsene i kapittelet synes å forutsette at det bare er finanstiftelser som mottaker av egenkapitalbevis som kan inngå i vederlagstrukturen, jf §§ 2c-4 første ledd og 2c-2 første ledd.

Departementet uttaler videre i tillatelsen at:

"Utdeling fra gavefondet til fordel for stiftelser kan kun foretas til stiftelser som er underlagt reglene i finansieringsvirksomhetsloven og som er under tilsyn av Finanstilsynet og som har vedtektsfestet "allmennyttig formål", jf. finansvl. § 2b-18 femte ledd.

For ordens skyld gjøres oppmerksom på at SpareBank 1 SR-Bank kan overføre midler fra gavefondet til en stiftelse, enten nyopprettet eller til SpareBank 1-stiftinga Kvinnherad, som følger finansieringsvirksomhetslovens regler og som er underlagt tilsyn av Finanstilsynet. Stiftelsens formål må være "allmennyttig formål" jf. finansvl. § 2b-18 femte ledd. Finanstilsynet har opplyst at de vil komme tilbake med en utredning om grensen for utdeling til næringsformål i løpet av 2011. Utdeling til næringsformål, fra en stiftelse med "allmennyttig formål", kan ikke skje før Finanstilsynet og Finansdepartementet har tatt stilling til om og i hvilken grad utdeling til fordel for næringsformål faller innenfor rammen av begrepet "allmennyttige formål" i § 2b-18 femte ledd."

Det er uklart for Finanstilsynets om departementet på et generelt grunnlag legger til grunn at det ikke er anledning dele ut gavemidler til stiftelser som er opprettet utenfor finansieringsvirksomhetslovens regulering.

Finansieringsvirksomhetsloven § 2b-18 har ikke andre begrensinger på utdeling av gavemidler til stiftelser enn at disse har vedtektsfestet allmennyttig formål.

Finanstilsynet legger derfor til grunn at sparebanker har anledning til å utdele gavemidler til alminnelige stiftelser etablert etter stiftelsesloven forutsatt at deres formål er allmennyttig virksomhet.

7.2 Sparebankers adgang til å opprette stiftelser

Finansstiftelser, herunder sparebankstiftelser, kan bare opprettes av finansinstitusjoner som ikke er organisert som aksjeselskap. Det følger av finansieringsvirksomhetsloven § 2d-1 første ledd jf. 2d-8 at

opprettelse av slike stiftelser kan skje i tilknytning til beslutning om sammenslåing, deling, avvikling, omdanning eller konvertering av grunnfondskapital. Det synes etter finansieringsvirksomhetsloven ikke å være adgang til å opprette finansstiftelser/sparebankstiftelser utenfor disse tilfellene med strukturendringer i institusjonen.

Etter stiftelsesloven er det i utgangspunktet ingen begrensinger for en sparebank til å opprette alminnelige stiftelser, så lenge kravene stiftelsesloven § 9 er oppfylt.

Det er Finanstilsynets oppfatning at den nye reguleringen av finansinstitusjoner fra 2009 ikke har innført noen tydelig begrensning i sparebankers adgang til å opprette alminnelige stiftelser. Selv om loven innfører regler om finansstiftelser, fremstår disse som særlige stiftelser som etableres i forbindelse med andre større strukturendringer i de opprettende institusjoner, og ikke en uttømmende regulering av sparebankers adgang til å etablere stiftelser. Et forbud vil normalt kreve en klar hjemmel.

7.3 Faktisk opprettelse og utdeling til alminnelige stiftelser

I brev til bankene tok ikke Finanstilsynet spesifikt opp i hvilket omfang det faktisk ble utdelt gavemidler til alminnelige stiftelser. Det materialet som foreligger er basert på banker som konkret kommenterte dette i tilbakemeldingen.

I tillegg til de næringsfond som Sparebank 1 Midt-Norge har opprettet, fremgår det av stiftelsesregisteret at til sammen 14 stiftelser for næringsutvikling er opprettet i regi av sparebanker, i tillegg til et større antall alminnelige stiftelser. En oversikt over disse følger vedlagt. Av oversikten fremgår det at det særlig er sparebank 1 SR-Bank og Sparebank 1 SMN som står for den største andelen.

Stiftelsene er opprettet med overføring av gavemidler, men det er uklart i hvilket omfang stiftelsene etter opprettelse har mottatt midler i form av gaver.

7.4 Bør sparebanker være avskåret fra å opprette alminnelige stiftelser?

I Finansdepartementets brev av 10.12.2011 er det særskilt bedt om en vurdering av om alle alminnelige stiftelser, etablerte og fremtidige, bør være underlagt tilsyn av Finanstilsynet

Begrunnelsen for at finansstiftelser, herunder sparebankstiftelser, skal være under tilsyn av finanstilsynet er at disse stiftelsenes hovedvirksomhet er forvaltning av eierandelen i den institusjonen som har opprettet stiftelsen. Stiftelsens kapital representerer en suksesjon av grunnkapitalen i den opprinnelige institusjonen, og denne kapitalen danner basis for eierandelen. Det følger av finansieringsvirksomhetsloven § 2d-5 at dersom eierandelen faller under 10 %, kan det gjøres vedtak om at stiftelsen likevel ikke skal være underlagt finansieringsvirksomhetsloven¹.

En allmennyttig stiftelse etablert med gavemidler vil også representere kapital generert fra sparebankvirksomhet, men vil i utgangspunktet ikke ha eierinteresser i den institusjonen som midlene stammer fra. Dette anses som et vesentlig skille mellom finansstiftelser og andre stiftelser i forhold til spørsmål om hvem som bør føre tilsyn med slike stiftelser. Selv om begge de to stiftelsestypene kan

¹ Finansdepartementet har lagt til grunn ved flere sammenslutningssaker at sparebankstiftelser uansett eierandelens størrelse skal være underlagt tilsyn av Finanstilsynet, jf brev fra Finansdepartementet 21. desember 2009.

anvende sitt overskudd til allmenntilgjengelige formål, vil tilsynet i regi av Finanstilsynet med den alminnelige stiftelsen først og fremst bli et tilsyn med gaveutdelingen, dvs. anvendelse av overskudd.

En synsvinkel vil kunne være at alle stiftelser opprettet av finansinstitusjoner bør underlegges et tilnærmet likt regelverk. Selv om det er ulikheter mellom finansstiftelser og sparebankstiftelser, er det i hovedsak basert på et felles regelverk og tilsyn.

Finanstiftelser og sparebankstiftelser fyller som vist en funksjon utover utdeling av overskuddsmidler. Å underlegge "gaveutdelingsstiftelser" samme tilsynsregime vil være basert på andre hensyn enn de som gjelder for tilsynet med finansstiftelser, og synes å ha en mer formell begrunnelse enn et reelt tilsynsbehov, som Lotteri- og Stiftelsestilsynet vil kunne ivareta.

Selv om antallet gavestiftelser opprettet av sparebanker foreløpig er begrenset, har innføringen av nye regler for sammenslutninger og omdanning av sparebanker med videre så langt medført 14 sparebankstiftelser (inkludert Sparebank 1SMN og Sparebank 1 Nord-Norge under etablering, og Sparebank 1SR-Bank gitt omdanning) og 1 finansstiftelse, og det forventes at antallet vil øke. Uten at det er foretatt nærmere vurderinger, er det klart at om også alminnelige stiftelser skal være under tilsyn av Finanstilsynet vil dette medføre økt ressursbehov. Det vises til vedlegg 1 og 2 som viser omfanget av stiftelser regulert av stiftelsesloven som er etablert av sparebanker.

Finanstilsynet vurderer det ikke som hensiktsmessig at det innføres flere typer stiftelser som skal være underlagt tilsyn av Finanstilsynet. Dersom det vurderes som vesentlig at alle stiftelser som opprettes av finansinstitusjoner skal underlegges tilsyn av Finanstilsynet, bør det vurderes om sparebanker kun skal gis anledning til å opprette sparebankstiftelser (for andre institusjoner finansstiftelser). En innskrenkning av denne adgangen, slik det er lagt til grunn i punkt 7.1, forutsetter en lovendring. I denne sammenheng vises det til pågående prosess med etableringer av små sparebankstiftelser i sparebank 1 SMN og sparebank 1 Nord-Norge som skal være mottakere av gavemidler. Disse stiftelsene har ikke nødvendigvis sammenfallende virksomhet som en alminnelig stiftelse.

7.5 Særlig om sparebankstiftelser

Virksomheten til sparebankstiftelser

Sparebankstiftelser virksomhet er todelt. Det følger av finansieringsvirksomhetsloven § 2d-7 at den skal videreføre sparebanktradisjonen og forvalte eierskapet. Sparebanktradisjonen omfatter blant annet gaveutdeling.

Tilsvarende gjelder for finansstiftelser, som også vil forvalte eierandeler i institusjonen.

Sparebankstiftelser kan motta gaver fra sparebanken som har opprettet stiftelsen. En sparebankstiftelse vil drive næringsvirksomhet, i den forstand at den vil forvalte mottatte midler på en slik måte at disse gir størst mulig avkastning. Del av det overskuddet som genereres kan benyttes til utdeling til allmenntilgjengelige formål.

En alminnelig stiftelse vil ikke på samme måte forvalte en eierandel, selv om kapitalforvaltning av midlene stiftelsen er tilført også vil være en vesentlig del av virksomheten

Geografisk anvendelse av stiftelsens midler

For sparebankstiftelsers utdeling er det et eget krav i finansieringsvirksomhetsloven § 2d-8 tredje ledd om at den anvendes "*særlig for å fremme utviklingen i områder hvor den kapital som er tilført stiftelsen*

da den ble opprettet er frembrakt". Dette fremstår som et særskilt krav sparebankstiftelsene må hensynta i deres virksomhet.

DnB NOR stiftelsen har for eksempel ikke lenger begrensninger i vedtektene om at gaveutdeling bare skal skje i de deler av landet hvor Gjensidige NOR hadde virksomhet. Av stiftelsens interne retningslinjer følger det imidlertid at midlene til allmennyttige tiltak skal gjenspeile hvor grunnkapitalen historisk er bygget opp. Dette antas å være i samsvar med lovens krav.

Sparebankstiftelser adgang til å gi gaver til stiftelser med allmennyttig formål

Det fremstår som en tilfeldighet at sparebankstiftelser, i motsetning til finansstiftelser etter ordlyden i finansieringsvirksomhetsloven § 2d-8 ikke klart har anledning til å dele ut gaver til andre stiftelser med allmennyttig formål. For finansstiftelser er det vist til reglene i henholdsvis § 2b-18 og 2b-27 hvor dette fremgår eksplisitt, men dette er ikke gjort på tilsvarende måte for sparebankstiftelser.

Etter finanstilsynets syn fremstår dette utilsiktet, og legger til grunn at det ikke skal leses inn noen begrensning for sparebankstiftelser til å dele ut gaver til stiftelser med allmennyttig formål.

8. Gavebegrepet og grensen mot sponsorvirksomhet

Gave innebærer en ensidig ytelse fra giver uten noen tilsvarende motytelse. At det stilles vilkår knyttet til anvendelsen av gaven, endrer ikke gavens karakter. Dersom det faktisk ytes eller forlanges gjenytelser, kan grensen mot sponing overskrides. Sponsoravtaler er på sin side gjensidig bebyrdende avtaler.

Selv om gaver i sin form er uegennyttig, vil motivene bankene har for å sponse eller å gi gaver flyte over i hverandre. Med bakgrunn i ulik skattebehandling av gavemidler og sponsormidler, er det derfor viktig at bankene setter et klart skille mellom utdeling av gaver og sin sponsorvirksomhet.

Gaver gis av beskattede midler og går av bankenes overskudd, og representerer en resultatdisponering for banken. Bankenes sponsorvirksomhet er imidlertid en kommersiell markedsføringsaktivitet som skal kostnadsføres i bankenes resultatregnskap på lik linje med annen markedsføring. Hos mottaker vil både gaver og sponsormidler normalt måtte oppgis som inntekt. Det er imidlertid noen unntak for organisasjoner som ikke har erverv til formål jf. Skatteloven § 2-32 første ledd som kan ha skattefritak innenfor visse beløpsgrenser for "økonomisk virksomhet".

Mens gaver kun kan benyttes til et nærmere definert formål, kan imidlertid sponsorinntekt gå til ordinær driftsstøtte og disponeres fritt av mottaker innenfor avtalen.

Den ulike skattemessige behandlingen av gaver og sponsormidler både hos bankene og på mottakers hånd, vil kunne medføre at det i visse tilfeller vil være mer attraktivt med sponsormidler, mens det hos andre mottakere foretrekkes gaver.

Problemstillingen er blitt aktualisert. I et brev tilsynet har mottatt hevder en bank at konkurrenten benytter gaver som et supplement til sponsorkontraktene for å tilby de mest attraktive "totalpakker" av gaver og sponsormidler for hver enkelt mottaker. I så fall kan resultatdisponering og markedsføringsbeslutninger bli blandet sammen, og grensen mellom gaver og sponing overskrides. En annen sideeffekt ved slik sammenblanding, kan medføre overføring av midler til mottakere med mer

kommersiell markedsføringseffekt f.eks idretter som fotball og håndball, på bekostning av organisasjoner og prosjekt med mindre sponsorappell.

Det synes dermed hensiktsmessig å skille mellom sponsor- og gavevirksomhet etter følgende hovedtrekk:

- Med sponning har banken et forretningsmessig mål om å støtte objekter som det er antatt høy markedsverdi å være tilknyttet. Gavevirksomheten søker objekt som med sin eksistens eller aktivitet har samfunnsmessig betydning for folk flest i lokalsamfunnet med et mål om å skape verdier for allmennheten.
- Ved sponning settes det krav til mottaker om motytelse, normalt med tilgang til reklame, billetter, ol, mens banken ikke kan sette krav til motytelse for gaver.
- Gaver kan tenkes gitt til mottakere som banken har sponsoravtale med, men gaven skal da ha et annet nærmere spesifisert formål og et annet innhold enn det sponsoravtalen er ment å dekke.
- Bankenes sponsor- og gavevirksomhet bør være organisatorisk atskilt. Sponning hører naturlig hjemme i bankens markedsavdeling, mens gavetildelingen, avhengig av bankens øvrige organisering, enten bør disponeres av representantskapet eller den de gir fullmakt til (tildelingskomite).

9. Oppsummering

Basert på drøftingene over er det Finanstilsynets vurdering at utdeling til allmennyttig formål også vil kunne omfatte utdeling til næringsvirksomhet/næringsformål. Begrepet allmennyttig har et noe upresist innhold, noe som tilsier at en skal være forsiktig med å tolke begrepet for snevert. Det må aksepters et vidt rom for skjønn for bankenes praktisering av gaveinstituttet.

I forhold til næringsformål, bør noen avgrensinger gjelde. Understøttelse av drift i pågående kommersiell virksomhet er klart utenfor formålet. Både i forhold til privat næringsvirksomhet, men også i forhold til offentlig tjenesteyting vil slik driftstøtte kunne ha konkurransevridende effekter som ikke er forenlig med kravet om allmennyttig formål.

Utviklingsarbeid og næringsetablering, særlig i en initiell fase, vil kunne være av allmenn interesse med tanke på de resultater etableringen av virksomhet eller utviklingsarbeid kan medføre for andre virksomheter og samfunnet for øvrig. Gaver til slike formål bør kunne aksepteres, men det må vurderes konkret opp mot nytteverdien for andre en de direkte berørte, eiere o.a. Grunnforskning, støtte til undervisningssteder for kompetanseutvikling, herunder støtte til forskningsstillinger, vil kunne komme i denne kategorien. Det bør ikke være noen begrensning at slike formål er kanalisert ved opprettelse av spesialfond som har til hensikt å spesialisere seg på denne virksomhetstypen, herunder er gaver til "såkornfond" som igjen vil kunne bli sittende med eierandeler i bedrifter.

Utdeling av gaver til allmennyttig formål kan etter Finanstilsynets oppfatning også skje til alminnelige stiftelser forutsatt at de har allmennyttig formål. Det anses ikke hensiktsmessig at slike stiftelser skal stå under tilsyn av Finanstilsynet, da slike stiftelser ikke på samme måte som finans- og sparebankstiftelser forvalter et eierskap til finansinstitusjonen den er opprettet av.

De tilbakemeldingene som er mottatt av bankene, og den praksis knyttet til gaveutdelingene som tallmateriale beskriver viser dels ulik praksis med hensyn til utdeling til næringsformål, men også bruken av sponsormidler i forhold til gaveutdeling. Et hovedinntrykk er at sparebankene generelt har et høyt bevissthetsnivå omkring gaveinstituttet, og at dette har en sentral plass i organisasjonene. Alle de

spurte institusjonene hadde etablert interne retningslinjer for gaveutdeling. Det fremstår for Finanstilsynet som riktig å bygge videre på den etablerte praksis som eksisterer i institusjonene, basert på den nærhet og kunnskap om det markedet den enkelte institusjon opererer i som grunnlag for en hensiktsmessig forvaltning.

Etablert gavepraksis er gjennomgående å anse som god, og bør videreføres gjennom bevissthet hos institusjonene. Bankene må imidlertid skille mellom sponsor- og gavevirksomhet.

Med hilsen
Finanstilsynet

Emil R. Steffensen
konstituert Finanstilsynsdirektør

Erik Lind Iversen
fung. Direktør for finans- og forsikringstilsyn

Vedlegg